



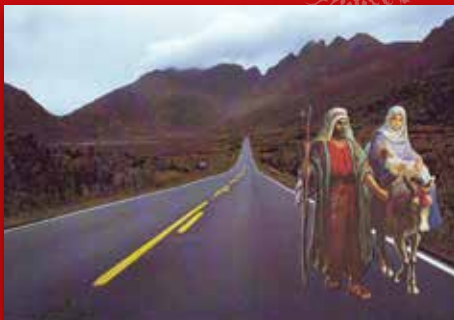
# HELG OVER BISKOPSHAVN

NR.5 - 2017 - 59. ÅRG.

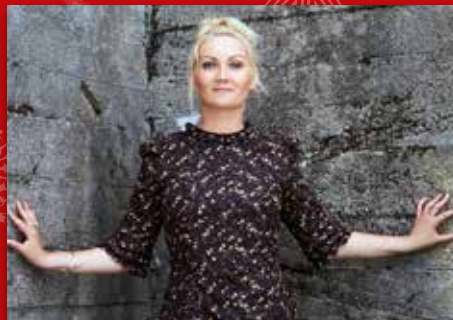


*God jul!*

Illustrasjon: Jesu fødsel (oljemaleri fra midten av 1600-tallet av de franske brødrene Antoine, Louis og Mathieu Le Nain)



**Jesus var også flyktning**  
Side 10-11



**Klar for Draumkvedet**  
Side 13



**– Givende å være frivillig**  
Side 18-19

## Soknepresten har ordet

# Rettferdiggjort av nåde ved troen på Jesus Kristus

Hva er det viktigste som Luther oppdaget og som ble starten på reformasjonen? Jo, rettferdig for Gud som en gratis gave - i troen på Jesus som Frelser.

AV TOR MARTIN KOPPANG

Dette ble en oppdagelse som forvandlet Luthers liv og hans forhold til Gud. I stedet for en Gud som dømte og gav flere botsgjerninger, ble Gud en Far han kunne be tillitsfullt til - ja, som en Far.

Klosteret han bodde i ble et hjem for kona Katarina og barna og storfamilien. Det kristne livet skulle leves med utgangspunkt i familien. Derfor ble det viktig med Bibelen og opplæringen på eget talespråk.

Så er reformasjonen en gjenoppdagelse av evangeliet. Dette må stadig gjenoppdages og læres videre slik at kirken kan være et sted der mennesker møter Jesus, han som møter oss med nåde i troen på Jesus Kristus slik at vi kan bli rettferdige for Gud.

I 1999 ble det laget en felleserklæring med Den katolske kirke, og med tilslutning fra Metodistkirken, om rettferdiggjørelseslæren, så de kristne kirkene nærmer seg igjen. I et utdrag fra den står det:

«Vi bekjenner i fellesskap at syndere blir rettferdiggjort ved tro på Guds frelsesgjerning i Kristus. Denne frelsen blir gitt som gave ved Den Hellige Ånd i dåpen og danner fundamentet for hele det kristne liv. I den rettferdiggjørende tro, som innbefatter håp og kjærlighet til Gud, setter mennesket sin tillit til Guds nådige løfte. Denne troen er virksom i kjærlighet, og derfor kan og må ikke den kristne være uten gjerninger. Men hva som enn går forut for eller følger etter troen som fri gave, er hverken grunnlag for rettferdiggjørelsen eller gjør noen fortjent til den».

## Høstens vakreste eventyr

Siste helgen i september dro en spent ungdomsgjeng på tur til Sætervika. Med seg hadde årets konfirmanter fem lederspirer fra fjorårets kull, og Nadine, Tor Martin og Johnny fra staben. Alt lå med andre ord godt til rette for høstens vakreste eventyr: Konfirmantleiren.

TEKST: TOR MARTIN KOPPANG / FOTO: NADINE LARSEN



**SPORLØP:** Denne tradisjonsrike aktiviteten inneholder lite løping, men mye moro.

I bagen hadde vår alles kjære sogneprest et variert program for de unge lovende. I løpet av helgen skulle vi ha undervisning om Kristuskransen, bli kjent med en rekke sentrale Jesus-fortellinger, og fylle dagene med lek og sprell. Konfirmanterne får også en del fritid, som kan brukes til å herje i gymsalen, spille fotball ute i bingen, bordtennis, brettspill, eller chilling på rommet.

Fredag ettermiddag ankom vi Sætervika. Vi fikk god middag, før vi hadde dramagrupper. Ungdommen viste stor kreativitet, og forsynte seg grovt at leirplassens underfundige kleslager. Resten av kvelden forløp uten gullrekka, men rundt midnatt kunne Biskopshavn sine gullgutter og -jenter la nattesøvnen

komme. Mette på inntrykk, dog ikke mette av dage.

Lørdag var det tid for den mest innholdsrike dagen. Vi startet med undervisning og dramagrupper. Etterpå var det tid for sporløp. Blant aktivitetene i denne tradisjonsrike aktiviteten hadde vi quiz, rør med hull i, som skulle fylles med vann, gjettekonkurranser, ballkast, med mer. Om været var i bergensk ånd, var innsatsen upåklagelig.

Etter litt fritid og tørketid, hadde vi ulike aktiviteter både inne og ute. Kanopadling var en av dem. Årets konfirmanter hadde imidlertid fått nok av regndråper, så det ble med at to modige sjeler og et par ledere tok seg en tur.

Resten av dagen bød på kiosk, taco-middag og et av leirens høydepunkt: Underholdningskveld. I ettertid ser vi at seansen nok skulle vært filmet, og delt ut på neste kirkekafe. Alle rommene bidro med hver sitt innslag. Her bød både stab og ungdom på seg selv, og latterkulene kom tett som hagl. Redaksjonen kan i tillegg avsløre at Biskopshavn omsider har fått sitt eget dansecrew, ledet av sogneprest og kapellan: Bishopshaven Dance Crew (BDC).

Søndag var det tid for gudstjeneste, og avreise. Etter rydding og stell på rommene, kom snille foreldre for å hente trøtte, dog fornøyde, ungdommer. Med unntak av litt vestlandsk ruskevær må vi kunne konstatere at årets konfirmanterleir ble en «høydare».



«BISHOPSHAVEN DANCE CREW» I AKSJON: Biskopshavn har omsider fått sitt eget dansecrew, ledet av sogneprest og kapellan.



UNDERHOLDNINGSKVELD: Seansen nok skulle vært filmet, og delt ut på neste kirkekafe.

## Ferie i fjellet

snuse deilig eim av eine  
høre duse primus-suset  
lytte til en saftig skråne  
om hvor stor en fisk har vært  
se den glade «leieboer»  
linerlen med vippestjert  
lynsnart smutte under møne'

gå en tur  
langs elv og ur  
over bro i fossedur  
fiske i et ørretvann  
bare daffe lite grann  
hente elv i melkespann  
ta en mini middagslur

rype, ørn og orrehane  
kanskje kan en også mane  
synet av en hulder frem  
klangen fra en sauebjele  
kan bli trolsk her opp i fjellet  
skodden over gylden myr  
gjør de mange store småting  
til et magisk eventyr.

ThruDe Deisz

Ønsker du  
fotbehandling i ditt eget hjem?

**Autorisert fotterapeut  
kommer hjem til deg!**

Ta kontakt på telefon  
**55 95 23 43 e. kl 17**

# Guttekoret i Biskopshavn

Søndag 22. oktober stilte guttekoret vårt seg opp i korrappen, solisten tok imot en mikrofon, 14 par oppmerksomme øyne festet seg på dirigenten Tonje, og så var de i gang.



**PLASS TIL FLERE:** Biskopshavn guttekor ble stiftet høsten 2015, og har for tiden 16 medlemmer. (Foto: Harald Deisz)

TEKST: LISE MCKINNON

Det er alltid en glede å høre de forskjellige korene som hører til i Biskopshavn, og dette var ikke noe unntak; et godt sammensveiset kor som er kommet imponerende langt på forholdsvist kort tid. De tok oppgaven sin alvorlig, og disiplinen deres var bemerkelsesverdig for en guttegjeng i den alderen. En av solistene skulle både synge og resitere, nydelig og tydelig; hans mikrofonbruk kunne vært forbilde for mang en voksen!

Koret hadde flere sanginnslag i løpet av gudstjenesten, men knapt var første sangen ferdig før en meget høy og glad jentestemme klang utover kirkerommet med et «jah!» og to små hender løftet seg for å klappe. Det ble muntert i kirken, men: «Ja», sier vi også, «kom snart tilbake og syng for oss!» Biskopshavn guttekor ble stiftet høsten 2015. For tiden har koret 16

medlemmer, fra 1. til 5. trinn. Vår kantor Tonje driver koret uten faste medhjelpere, men håper å få på plass en pianist snart. Hun ønsker alle gutter i skolealder hjertelig velkommen (det kan bli mange år i kor - fra 6 til 19 år!).

Øving er hver torsdag fra kl. 14.30. De yngste guttene øver til 15.15, de eldste fortsetter til 15.45. Og hva foregår på øvingene?

– Vi jobber stort sett med musikk hele tiden! Når vi ikke synger, har vi for eksempel rytmeleker, og små samtaler oppstår rett som det er. Temaene kan være alt mellom himmel og jord - bokstavelig talt! forteller Tonje.

Koret deltar på konserter og gudstjenester. En gang i halvåret reiser guttene fra 3. trinn og oppover på tur. Ifølge Tonje går det en guttekorbølge over landet nå. Bergen har tre: Fridalen kirkes guttekor, Bergen guttekor og vårt her i Biskopshavn. Hun forteller også at det finnes spennende

landsdekkende guttekorprosjekt, blant annet et prosjekt hvor man kan få være med å synge sammen med Sølvguttene.

*Dersom du ønsker å bli med i gutte-koret, kan du ta kontakt med Tonje på epost [ta749@kirken.no](mailto:ta749@kirken.no)*

## Julefest i Biskopshavn

**Fredag 5. januar kl 17.30**



Vi dekker opp til julefest for store og små i storsalen i kirken. Det blir bevertning, sang og musikk, julepregning og underholdning. Aspirantkoret deltar med sang.

**Hjertelig velkommen!**

Pris kroner 30,- pr barn og 50,- pr voksen (familie 200,-)

NB! Inngang fra menighetshuset - ikke via våpenhuset

Arr. Biskopshavn Menighetsråd

*Abbedissen*  
begravelsesbyrå as



Fyllingsdalen Døgnvakt 55 15 40 90  
Åsane Døgnvakt 55 25 31 00

TILLITEN TIL OSS VIL BLI GODT IVARETATT

[www.abbedissen.no](http://www.abbedissen.no)

**Åsane**  
**Begravelsesbyrå**

v/ Johannes R. Blom

**55 18 90 00** Døgnvakt 

E-post: [aasane-b@online.no](mailto:aasane-b@online.no)  
TERTNESVEIEN 99 (Hildes Blomster AS)

**Begravelsesbyrået for  
byen og distriktet**

**Solstrands**  
Begravelsesbyrå as

[www.solstrands.no](http://www.solstrands.no)  
[post@solstrands.no](mailto:post@solstrands.no)

**DØGNVAKT • 55 55 16 16**

Vår erfaring – din trygghet

Medlem av  
**VIRKE**  
GRÅVERFERD

**Dåp, konfirmasjon eller bryllup?**

Vi har det du trenger for å dekke  
ditt nydelige festbord!

Stort og unikt utvalg i norske håndlagde lys, servietter,  
løpere, lysestaker, skåler, silkeblomster, bordkort m.m.

Fjosangerveien 207  Løiten Lys Bergen  
55 31 80 01

**Løiten Lys** 

[www.loiten-lys-bergen.no](http://www.loiten-lys-bergen.no)

TARAN PRODUKSJON OG STROMMESTIFTELSEN PRESENTERER



*Tulekonserten*  
**STILLE NATT  
HELLIGE NATT**

ALEXANDER RYBAK • MARIA HAUKAAS MITTET  
HANS MARIUS HOFF MITTET • RUNE LARSEN

MUSIKERE: TOVE KRAGSET OG OLAV TORGET

<b>Fjell kyrkje</b>	Tor 30. nov	kl 17.30
<b>Johanneskirken</b>	Tor 30. nov	kl 21.00
<b>Skjold kirke</b>	Fre 01. des	kl 17.30
<b>Åsane kirke</b>	Fre 01. des	kl 21.00

**TICKETMASTER.NO TLF.: 815 33 133**

 [facebook.com/stillennatthelligenatt](https://facebook.com/stillennatthelligenatt)   

*Bergen Omegn*  
BEGRAVELSEHJELP  
POLDEN

- vi utfører alt det praktiske eller tilrettelegger  
for pårørende som ønsker å gjøre noe selv



Knut Helge Polden    Espen Polden    Heine Polden    Cathrine Polden Misje

**Døgntelefon: 55 21 44 50 • mobil: 917 51 700**  
[www.bergenogomegn.no](http://www.bergenogomegn.no)

**AVD. BERGEN**  
Teatergt. 20  
5010 Bergen  
Tlf: 55 21 44 50

**AVD. SOTRA**  
2.etg på Shellstasjonen  
Sartor, 5353 Straume  
Tlf: 55 21 44 50



**Arna**  
GRÅVERFERDSBYRÅ

Ragnhild Th. Kristing  
Marit I. Hope  
Torstein A. Jenssen

Vi kan hjelpe til med  
rådgivning og tilrettelegging ved  
begravelser og bisettelser.

**Døgnvakt 55 24 08 08**  
[www.arna-gravferdsbyraa.no](http://www.arna-gravferdsbyraa.no)  
Lakslia 13 • 5261 Indre Arna



**Koba Christensen**  
BEGRAVELSESBYRÅ

127 års erfaring - Din trygghet i en vanskelig tid.

- Gratis samtale i hjemmet
- Egen blomsteravdeling
- Alle prisklasser - forhåndspris
- Gravmonumenter

Dreggsallm, 5003 Bergen **Telefon: 55 300 800** [post@koba.no](mailto:post@koba.no), [www.koba.no](http://www.koba.no)

# Et smil og et håndtrykk

– Lillian var en veldig carpe diem-dame. Det var mottoet hennes. «Hvordan skal jeg leve når jeg vet at jeg skal dø?» spurte hun legen da hun skjønnte at alt håp var ute, forteller Tarald Ueland.

TEKST OG FOTO: MAGNE FONN HAFSKOR



**LILLIAN ELSKET LIVET:** «Hvordan skal jeg leve når jeg vet at jeg skal dø?» spurte Lillian Ueland. Legen hennes svarte at «det gjelder å få dagen i dag så god som mulig. Gripe dagen i dag og gjøre den god». (Foto: Privat)

Lillian Ueland døde 29. november 2015, 47 år gammel. Hun hadde da levd i seks år med en alvorlig kreftdiagnose hengende over seg. Nå har foreldrene hennes, Laila og Tarald Ueland, skrevet en bok der de både minnes datteren, og forteller om hvordan det var å være pårørende gjennom den vanskelige tiden.

Begge har bakgrunn fra den kristne bokhandelen Vestbok, som ble lagt ned

---

*– Savnet er enormt, og blir verre og verre etter hvert som sannheten går opp for oss. Vi tenner lys hver morgen ved frokostbordet, og vi føler at hun er med oss i julen og på merkedager. Da leser vi gjerne noen av diktene hun skrev.*

---

i 2013. Etter at han ble pensjonist, har Tarald Ueland startet eget forlag, der han har gitt ut noen kulturhistoriske praktbøker. Boken om datteren er derimot utgitt på Lunde forlag.

## En tung tid

Lillian Ueland hadde nevroendokrin kreft, en relativt sjelden kreftform som oppstår i hormonproduserende celler. – De fleste dør etter kort tid. Lillian var blant de heldige som fikk god livsfor-

lengende behandling på Haukeland sykehus og Akademiske sjukehuset i Uppsala. Det er vi takknemlige for, sier Tarald, som møter til intervju sammen med konen Laila.

– Vet dere noe om årsaken til at hun fikk kreft?

– Nei, det vet hverken vi eller legene. Det er en kreftform som «dukker opp», slik det er med mange krefttyper. Røyking kan være en årsak, men hun røykte ikke.

Lillian var utdannet hjelpepleier, og omskolerte seg senere til spesialpedagog. Da hun døde, levde hun sammen med sin andre mann og to gutter fra sitt første ekteskap.

– De siste årene hun levde var viktige for guttene. Da hun ble syk, var den yngste 15 og den eldste 19.

– Hvordan tok de det?

– Det var en tung tid for dem, men de har heldigvis klart seg bra.

– De har gode venner, legger Laila til. – Begge har utdannet seg til elektriker. Den yngste tok fagbrevet samme uken som moren døde. Hun fikk vite at han hadde klart det. Det var stort for både ham og henne.

– Hvordan er det for dere, som besteforeldre. Det faller vel litt ekstra ansvar på dere når noe slikt skjer?

– Vi har fått en veldig ekstra omtanke for dem, sier Tarald.

– Hjertet banker nok litt ekstra for de to, men vi er svært glad i alle våre seks barnebarn, legger Laila til.

### Tre krevende tidspunkter

– Det er klart; dette har gått i perioder, det har vært en prosess, sier Tarald, og trekker pusten.

– Tre tidspunkter var spesielt krevende. Det første var da hun fikk vite at det var kreft, og at hun måtte operere. Da ramlet verden sammen både for henne og for oss. At vi skulle få kreft inn i vår familie, det var en sjokkopplevelse, at det nå var vår tur.

Det neste krevende tidspunktet kom da legene på Haukeland sykehus fant ut at datterens krefttype var uhelbredelig.

– «Vi skal hjelpe deg med det vi kan» sa de. «Kan dere gi meg ti år?» spurte hun. «Nei, det kan vi ikke love» svarte de. Men hun klynget seg til håpet, leste alt



**MISTET DATTEREN:** – Det at et av barna dør er det verste foreldre kan oppleve, sier Laila og Tarald Ueland, som nå har skrevet bok der de både minnes datteren, og forteller om hvordan det var å være pårørende gjennom den vanskelige tiden.

hun kom over om folk som hadde blitt friske, men når beskjeden er så tydelig, så er det tøft.

Noe av det vanskeligste var å finne en måte å fortelle om det til de to guttene. Lillian var bestemt på at hun ville gjøre dette selv. Hun rådførte seg med sin yngste bror, som jobber i Kriminalomsorgen, og er vant til å snakke med andre mennesker om vanskelige ting.

– Etter at hun hadde fortalt om det til guttene, tok broren dem med på en fjelltur, og skapte en trygg ramme rundt den vonde situasjonen. I ettertid har guttene sagt at det var godt at onkelen kom og var der med dem.

Det tredje vanskelige punktet kom da hun gikk inn på den siste tunge kreftbehandling.

– Legene sa at dette var et eksperiment, noe de kunne prøve, uten at de kunne love noe. Hun var villig til å prøve. «Selvfølgelig vil jeg leve» sa hun, og det ble tittelen på boken vi har skrevet.

### «Det er i dag du lever»

Behandlingen gjorde at hun ble dårligere enn noensinne. Til slutt ble det så ille at legen mente at det ikke var etisk forsvarlig å fortsette.

– «Vi kan ikke ta livet av deg med behandling» sa legen. Den dagen var ikke god for Lillian. Det var en fryktelig tung dag for henne. For oss alle.

– Etter den dagen var det bare smertelindring igjen, sier Laila.

– Ja, men hun ga ikke opp, sier Tarald.

– Prøvde hun naturmedisin?

– Nei, hun var ikke der. Hun var en veldig carpe diem-dame. Det var mottoet hennes. «Hvordan skal jeg leve når jeg vet at jeg skal dø?» spurte hun legen. Han svarte at «da må vi sette oss ned og prate, og bli enig om noen ting. Det ene er at det ikke nytter å se bakover på det som har vært, heller ikke å se fremover. Men jeg kan prøve å hjelpe deg med dagen i dag. Det er i dag du lever, så det gjelder å få dagen i dag så god som mulig. Gripe dagen i dag og gjøre den god».

Lillians kristne tro hjalp henne gjennom mange tunge stunder. «Gud har en plan med et menneskes liv, og er med oss i både gode og vonde dager» sa hun til avisen Dagen da de intervjuet henne i 2014.

– Hun kunne reagert med å bli bitter da hun innså at helbredelsen uteble. I stedet klarte hun å snu situasjonen til noe positivt, noe som vitner om en trygghet i troen, sier Tarald.

Naturen var viktig for henne, og hun likte å gå turer. Etter hvert som hun ble svakere, ble turene kortere og kortere. Mot slutten tok hun mann og barn med seg 150 meter fra husveggen, der de grillte pølser på primus, drakk kakao og så på måneskinnet.



**KORTREIST TUR:** Naturen var viktig for Lillian Ueland, og hun likte å gå turer. Etter hvert som hun ble svakere, ble turene kortere og kortere. – Da brukte han uttrykket kortreist tur. Hun kunne ringe oss og si at «i dag har jeg klart å gå bort til postkassen og hente posten», forteller hennes far, Tarald Ueland. (Foto: Privat)

– Var hun redd for å dø?  
– Ikke så vi kunne se. Det forundret oss veldig. Hun taklet det på en utrolig verdig og god måte, sier Laila.

### Fikk sagt de gode ordene

Lillian døde hjemme i sin egen stue i Høylandsbygd. Da det nærmet seg slutten, var hun opptatt av at de nærmeste skulle være med henne.  
– Det var vi. Vi to, begge guttene, mannen og to venninner. Brødrene hennes var der i en uke, men var reist hjem igjen før hun døde, forteller hun.

– Når hun var våken, sa hun mange gode ord til oss, og vi fikk si de gode ordene til henne også. Der var vi privilegerte, at vi fikk si at vi var veldig glad i henne, og hun sa at hun var glad i oss. Det gjorde godt at vi fikk si det vi mente. Nå i ettertid kjennes det godt at vi fikk den tiden sammen.

– Folk sier ofte til oss at vi var så forberedt, at vi visste hva som skulle skje, sier Tarald.

– Jeg vet at det er godt ment, men det føles ikke slik for oss. Du klarer aldri å forberede deg på døden, og aldeles ikke når barn dør for gamle foreldre.

– For min del føles det litt urettferdig når folk sier slike ting, som om vi ikke kan tillate oss å sørge like tungt som andre, sier Laila.

– Det å miste et barn er det verste et menneske kan oppleve.

– Føler du at du har henne med deg fortsatt?  
– Av og til, men savnet er enormt, og blir verre og verre etter hvert som sannheten går opp for oss. Da hun levde, tikket det inn tekstmeldinger fra henne hver eneste dag. Vi tenner lys hver morgen ved frokostbordet, og vi føler at hun er med oss i julen og på merkedager. Da leser vi gjerne noen av diktene hun skrev.

En viktig følgesvenn for Lillian var katten hennes. Når hun skulle til Haukeland sykehus på kontroller, ble den rastløs, og la seg på ytterskoene i gangen for å hindre henne i å reise.

– Hun snakket med katten som om den var en gammel mann. Han smøg seg rundt henne, omtrent som om den følte på stemningen, forteller Laila.

– Den siste natten la den seg på dynen over beina hennes, og ble liggende der. Først da hun var død, reiste den seg og gikk inn i stuen.

Lillian Ueland døde tidlig om morgenen 29. november 2015, som var første søndag i advent det året.

– Det var så stille i Høylandsbygd, julestjerner lyste i alle vinduer i hele bygden, husker Tarald.

– Ved båretandakten i hjemmet måtte vi bare synges Jakob Sande sin vakre Det lyser i stille grender.

## Ingen sorgbok

Mens hun levde, fikk Lillian utgitt to diktbøker som hun skrev i løpet av tiden hun var syk, den siste utgitt på farens forlag. Noe av det siste hun fikk gjort, var å lese inn alle diktene. Etter at hun døde, ble mannen hennes sittende og redigere opptakene. Da ble det fart i Lillians gamle hannkatt.

– Da den hørte stemmen hennes, kom den som et skudd over gulvet, hoppet opp på skulderen til mannen og studerte pc-skjermen.

Lillians stemme er også med i foreldrenes bok, men da gjennom utvalgte dikt fra de to samlingene. Opprinnelig var det meningen at Tarald og Lillian skulle skrive boken sammen, slik at den ble en blanding av både hvordan det opplevdes å være pasient og hvordan det var å være pårørende.

– Vi hadde tanker om dette, men hun ba meg vente til hun hadde en bedre periode. Så jeg ventet på den, men den kom aldri. Da det begynte å gå nedover, snakket vi ikke mer om dette; vi ville ikke at hun skulle føle det som et nederlag, så vi lot det ligge, forteller Tarald, som presiserer at det ikke er noen sorgbok han og konen har skrevet.

– Boken handler om å stå ved siden av et barn som er uhelbredelig kreftsyk. Vi har trukket inn flere av de som var rundt henne, blant andre overlegen på kreftavdelingen, overlegen på Sunniva



**SYMBOLSK BOKOMSLAG:** – Vannliljen strekker seg mot lyset, men den er ikke frisk. Det er høst og den kommer snart til å dø. Ser en symbolikken i dette mot tittelen på boken, blir det ganske sterkt, sier Tarald Ueland.



senter for lindrende behandling og en musiker som går der to ganger i uken og spiller for de døende kreftpasientene, samt en del personer fra fagmiljøene. Dette har gjort boken bredere, og mer interessant også for helsepersonell.

#### «Bare et smil»

– Vi har skrevet boken for alle som møter medmennesker i sorg og sykdom, og det gjelder vel de aller fleste av oss, sier Laila, og kommer med noen eksempler på ord man kan bruke når man møter mennesker i sorg.

– Si heller at det var godt å se deg enn at «dere var jo forberedt». «Har du det bra?» spurte en jeg kjenner. «Nei» svarte jeg. «Åja, der er du», sa hun, og hastet videre.

Hun åpner boken, og leser et av stykkene hun selv har bidratt med. Det har fått tittelen «Bare et smil», og handler om en dame som kom inn i Vestbok da hun jobbet der. Laila visste at damen var i sorg, og ble først litt i villrede for hva hun skulle gjøre. Her er resten av fortellingen, i Lailas egne ord:

*«Heldigvis valgte jeg å gå henne i møte. Rekke fram hånden og si: «Jeg vet ikke hva jeg skal si til deg». «Bare gi meg et smil. Det er nok», sa hun. Og så kom det såre: «Det er ikke så mange som smiler til meg for tiden». Så enkelt og så virkningsfullt. Hun takket da handelen var gjort. Det lyste takknemlighet av øynene hennes. Ingen ord. Bare et smil og et håndtrykk.»*



I ÅSANE KIRKE



## STJERNEN ÅPEN BARNEHAGE

for barn fra 0 til 6 år sammen med voksen

- ▶ Mandag fra kl 09.00 til 14.30
- ▶ Onsdag fra kl 09.00 til 14.00
- ▶ Torsdag fra kl 09.00 til 14.30

- ▶ **Babysang** for de minste hver mandag og torsdag kl 12.00
- ▶ Mange kjekke aktiviteter for de litt større, og egne grupper for 4- og 6-åringene
- ▶ Fellesaktiviteter for hele familien



www.aasanemenighet.no  
Facebook-side: «Stjernen Åpen barnehage»



## Å leve med sorgen



**Er det vanskelig å leve med sorgen? Føler du at mennesker rundt deg forventer at du bør være «kommet igjennom»? Er du spørrende til hva som er «normalt»? Ønsker du å møte andre som er i samme situasjon?**

Da er du velkommen til samling om sorg og sorgreaksjoner i Åsane kirke. Samlingen er åpen for alle, men er spesielt rettet mot deg som opplever sorg etter å ha mistet et menneske som stod deg nær.

Magne Utle holder et innlegg om sorg og sorgreaksjoner. Etterpå blir det mulighet til spørsmål og samtale, samt informasjon om sorggrupper i Åsane prosti. Åsane menighet har et slikt tilbud. Ønsker du å bli med i en sorggruppe der, kan du ta kontakt med diakon Rita Eldholm (tlf. 55362257 / epost: aasane.menighet@bergen.kirken.no)

Torgstuen i Åsane kirke, lørdag 20. januar kl. 12-15. Musikk v/Vidar Eldholm og Veslemøy Fluge Berg. Enkel servering. Arrangør: Diakoniutvalget i Åsane menighet

## Kjære leser!



Bladet du nå holder i er et resultat av innsatsen fra mange frivillige fingre. Likevel er det en del kostnader med produksjonen av hvert blad.

Stor takk til alle dere som har bidratt økonomisk til bladet, dette er med på å gjøre det mulig å utgi bladet. Vi er frimodige nok til å vedlegge en giro i dette bladet i håp om mulig bidrag til fortsatt utgivelse.

Det er mulig å få skattefradrag på gaver der totalt årsbeløp overstiger kr 500.

På forhånd takk til de som finner anledning!

Vennlig hilsen Bjørn Otto Aarheim,  
styreleder for menighetsbladene i Åsane prosti

# Flukten til Egypt

Det var av politiske grunner at et nyfødt barn ble drevet på flukt sammen med sin familie for omtrent 2000 år siden.



**PÅ FLUKT:** Rembrandt (1606-1669) laget flere tolkninger av flukten til Egypt. Dette trykket er fra 1654, og viser den lille familien idet de krysser over en elv.

TEKST: LISE MCKINNON

Denne flukten er kjent bare fra noen få vers i Matteusevangeliet (Matt. 2, 13-15 og 19-23). Bortsett fra historien om Jesu fødsel og rammen rundt den, er lite fortalt om Jesu barndom i evangeliene, noe som sikkert er grunnen til at det finnes relativt lite billedkunst med motiv fra denne perioden i hans liv.

## Josefs drøm

Det finnes en overveldende mengde illustrasjoner til Juleevangeliet, men bortsett fra det, er det kanskje flukten til Egypt som har inspirert kunstnere mest. Ikke bare billedkunst har den resultert i, det har vokst frem en legendetradisjon i tillegg til at Matteus' opplysninger om den hellige families opphold i Egypt har hatt stor betydning for den koptiske kirken, som hører til de eldste kristne kirker i verden.

Maleren Rembrandt (1606-1669) har skildret Josefs drøm: engelen som kommer til et utslitt og sovende par og deres nyfødte barn; i en helt alminnelig stall. De får ingen tid til å hvile ut: «Stå opp, ta med deg barnet og barnets mor og flykt til Egypt, og bli der til jeg sier fra! For Herodes kommer til å lete etter barnet for å drepe det» (Matt. 2, 13).

Det finnes store variasjoner i det kjente motivet av kvinnen sittende på et esel med det lille barnet i armene og mannen til fots ved siden av. Noen ganger er de ledsaget av en engel, men ofte er den lille familien helt alene. Slik kunne den lange reisen på over hundre mil med flere ukers varighet ikke ha foregått.

Det er blitt gjettet på at familien sluttet seg til en karavane. Slik ville de få beskyttelse både mot ville dyr og røvere, de ville da følge en av de velbrukte karavaneveiene, og være ledet av kjentfolk.

## Den hellige familie i Egypt

Hvilepause underveis er et av de tradisjonelle motivene. Limbourg-brødrenes versjon (ca. 1413) ser kanskje for oss ut som opptakten til et hyggelig hageselskap, men det er en illustrasjon til legenden om Jesus og daddelpalmen. Jesus er her så gammel at han kan gå bort til treet og befale det å bøye seg for å gi frukt til de sultne veifarende. Caravaggios (1571-1610) frodige bilde av Josef som holder noteheftet for engelen som spiller Maria og Jesus i søvn, beskriver hvilen på en helt annen måte.

Maria og Josef kan ha fått hjelp i Egypt. I år 30 f.Kr. ble Egypt en romersk provins, og dermed en del av det samme keiserriket som også Israel tilhørte. I den store og viktige byen Alexandria bodde det mange jøder. Evangelisten forteller ingenting om oppholdet i Egypt, men tradisjonen sier at familien reiste til mange områder, og kom helt til den sydlige, øvre delen av landet.

I innledningen til bindet om Apokryfe evangelier (i bokserien Verdens hellige skrifter, utgitt av De norske bokklubbene i perioden 2000-2015) skriver Halvor Moxnes at tradisjonen om den hellige families opphold har fått en helt spesiell rolle i den koptiske kirken i Egypt, og er «sentral for kirkens identitet. Flere av de stedene den hellige familie skal ha besøkt, er det årlige feiringer med stor tilstrømming av pilegrimer».

## Paralleller til vår egen tid

Da Herodes var død, kom engelen på ny til Josef i en drøm og sa at de trygt kunne vende tilbake. «*Han sto da opp, tok med seg barnet og barnets mor og*



**VAKKER BOKSIDE:** Jesus befaler daddelpalmen å bøye seg for å gi frukt til de sultne veifarende. Fra det illuminerte manuskriptet *Très Riches Heures du Duc de Berry* («Hertugen av Berrys svært rikt utsmykkede tidebok»), laget av brødrene Herman, Paul og Johann Limbourg.



**JOSEFS DRØM:** Rembrandt (1606-1669) har skildret Josefs drøm: engelen som kommer til et utslitt og sovende par med et nyfødt barn; i en helt alminnelig stall.



**HVILEPAUSE:** Caravaggios (1571-1610) frodige bilde av Josef som holder noteheftet for engelen som spiller Maria og Jesus i søvn.

kom til Israels land. Men da han fikk høre at Arkelaos var blitt konge i Judea etter sin far Herodes, våget han ikke å slå seg ned der» (Matt. 2, 21-22). Arkelaos var en like voldelig rå hersker som sin far. Familien slo seg derfor ned i Nasaret. «Slik skulle det ordet oppfylles som er talt gjennom profetene, at han skulle kalles en nasareer» (Matt. 2, 23)

Fremdeles er det politiske grunner til at vi har store flyktningestrømmer. Ingen beskyttende engler er å se i dagens flyktningebilder når Jesus brukes som motiv.

På et postkort med ferdigtrykt tekst «kosovo-albanerne må få bli i Norge inntil videre», stilet til vår daværende justis-

minister Grete Faremo, var motivet et lite barn og ordene «Jesus var en flyktning fra år 0».

Og julen 2015 hadde VG en artikkel om flyktningkrisen (se [vg.no/nyheter/meninger/syria/da-jesus-ble-flyktning/a/23584591](http://vg.no/nyheter/meninger/syria/da-jesus-ble-flyktning/a/23584591)) med en usedvanlig krass variasjon av et lett gjenkjennelig motiv.



**JESUS SOM FLYKTNING:** Julen 2015 skrev VG-kommentator Per Olav Ødegård en artikkel om flyktningkrisen, illustrert med avistegner Roar Hagens oppdaterte versjon over et lett gjenkjennelig motiv. (Faksimile fra VG, 25. desember 2015)



# Julens budskap i en barnetåre

Det største øyeblikket i Ingmar Bergmans kanskje aller beste film, det episke og sterkt selvbiografiske familiedramaet *Fanny og Alexander* (1982), er talen Gustav Adolf holder helt mot slutten.

TEKST OG FOTO: MAGNE FONN HAFSKOR



**VIKTIG JULEBUDSKAP:** Gustav Adolf råder sine nærmeste til, i god kristen ånd, å være snille, generøse, milde og gode.

Tv-versjonen av *Fanny og Alexander* er inndelt i fem episoder, og er nesten dobbelt så lang som filmen (totalt 312 minutter mot filmens 188). Dermed passer den fint til å deles opp i passende konfektdoser frem mot jul. For julen står sentralt i denne fortellingen, som både begynner og slutter med julefeiringen hjemme hos de to barnas livsglade mormor Helena Ekdahl (Gunn Wållgren).

Selve handlingen er ganske lett å oppsummere. Det hele foregår i Uppsala, Bergmans fødeby, fra julen 1907 til julen 1908 (Bergman ble selv født i 1918). Her blir vi kjent med familien Ekdahl, som styres av enken Helena og hennes to sønner: Gustav Adolf (Jarl Kulle) og Carl (Börje Ahlstedt).

Datteren Emilie (Ewa Fröling) er gift med Oscar (Allan «pappaen til Emil» Edwall), og sammen driver de et lite teater. De har barna Alexander og Fanny. Så dør Oscar, og Emilie gifter seg kort tid etter på nytt med byens biskop, den livsfornektende Edvard Vergéus (Jan Malmsjö).

Alexander og Fanny misliker sterkt sin nye stefar, som tvinger dem til å følge

husets strenge regler til punkt og prikke. Emilie innser at hun har valgt feil, men det er for sent. Bryter hun ekteskapet, vil barna etter loven overleveres til mannen. Bestemor Helenas kjæreste, den jødiske kjøpmannen Isak (Erland Josephson), klarer til slutt å få Emilie, Fanny og Alexander vekk fra fangenskapet ved hjelp av magi.

Filmen slutter der den begynte et år tidligere; i Helenas grandiose juleselskap, der hele familien er samlet. Denne gangen er alle ekstra lykkelige etter å ha klart seg gjennom de dramatiske hendelsene i året som har gått. I tillegg er Gustav Adolf nettopp blitt far igjen, til lille Aurora, og stråler av livsglede og kjærlighet når han tar ordet.

I talen snakker han om hvor viktig det er å leve i fred i «den lille verden», sammen med venner og familie, der virkeligheten er «fattbar». Verden utenfor er «en røverhule, der ondskapen sliter seg løs og farer rundt som en gal hund». «Derfor er det nødvendig, og ikke det minste skammelig, å glede seg over den lille verden», sier han, og råder sine nærmeste til, i god kristen ånd, å være snille, generøse, milde og gode.

Nesten som et etterord; som en kommentar til alt det foregående, og som et løfte om en ny begynnelse, får vi så en avslutning der Helena sitter i stuen sammen med Alexander. Hun planlegger å sette opp August Strindbergs teaterstykket *Ett drömspel* (1902), og leser høyt forfatterens innledning for sitt nysgjerrige og fantasirike barnebarn: «*Allt kan ske, allt är möjligt och sannolikt. Tid och rum existerar icke; på en obetydlig verklighetsgrund spinner inbillningen ut och väver nya mönster*».

Dette er ord som gjerne kunne stått som overskrift over Bergmans eget livsverk. «*Fanny och Alexander är som en summering av hela mitt liv som filmskapare*», sa filmskaperen selv, som sammen med resten av filmteamet høstet hele fire Oscar-priser og ble nominert til enda to for den storslåtte produksjonen. Ingen andre ikke-engelsktalende filmer har vunnet flere oscarer, men rekorden ble tangert i 2001 av den kinesiske filmen *Snikende tiger*, skjult drage.

Til neste år ville Ingmar Bergman fylt 100 år, og i år er det 35 år siden premieren på *Fanny og Alexander*. Hva kan da være en bedre begynnelse på markeringen av Nordens største regissør enn å se en episode av tv-serien hver søndag i adventstiden, og så spare den siste til ditt eget familieselskap på første juledag? Om ikke annet, så anbefaler jeg sterkt å dele Gustav Adolfs flotte tale med dine nærmeste.

Etter at han har holdt talen, løfter han så opp den nyfødte datteren, og ser på henne med glade øyne. «Jeg holder en liten keiserinne i mine armer», kommer det, mens en gledesåre funkler i øyekroken hans. «Det er fattbart, og likevel fullstendig uforståelig. En dag hersker hun ikke bare over den lille verden, men over alt sammen».

Han kysser henne ømt på kinnet. Datteren svarer med gråt, slik bare et lite barn kan gråte.



# Visjonsdikt frå draumeverda

– Eg har aldri gjort Draumkvedet før, og det er med ærefykt, respekt, spenning og glede eg no tek fatt på prosessen med å lære meg det, seier Sigrid Moldestad, folkemusikar og songartist med adresse Sælegrend i Åsane

**FRAMFØRER DRAUMKVEDET:** – Eg er like spent som alle andre, og gler meg stort til å gå inn i denne historia med song, seier Sigrid Moldestad, som vil framføra Draumkvedet i Storetveit kyrkje på trettandagen. (Foto: Øystein Haara)

TEKST: MAGNE FONN HAFSKOR



«HAN LA SEG NE UM JOLEFTAN»: Gerhard Munthe (1849-1929) er kjend for sine særmerkte teikningar til Snorres kongesoger - og den handteikna utgåva av Draumkvedet (1904). Her frå opninga av visjonsdiktet.

Draumkvedet er vårt einaste visjonsdikt, og handlar om ei draume-reise til det hinsidige og kva som vil skje på dommedag. Handlinga er sett til romjula, ei tid som gjennom alle tider har blitt sett på som ei overgangstid då det andelege er spesielt nært på oss.

### Flyttar til hovudkyrkja

Diktet har vore framført i Fantoft stavkyrkja på trettandedagen kvart år sidan 1999. Framføringa er i år flytta til Storetveit kyrkje.

– Framføringa i stavkyrkja blei for eksklusiv

og problematisk, seier Agnethe Mohn frå kyrkjelydsrådet, som no ser fram til ein jubileumskonsert med betre plass på kyrkjebenkane.

– Eg tenkte at nettopp fordi det er hovudkyrkja, så passar det bra å avslutte der. Den har noko gedigent over seg, seier Brynhild Utne (78), som har vore primus motor for desse konsertane like sidan byrjinga.

– Meinar du at det blir siste gongen?

– Det har eg ikkje noko svar på. Eg håpar at tradisjonen vil leva vidare, men sjølv trekkjer eg meg no ut. 20 gongar er eit høveleg tal, og eg byrjar å bli for gamal til å halde på med dette.

### Kristen mystikk

Ein veit ingenting om kven som har skrive Draumkvedet. I 1890-åra tok professor Moltke Moe brotstykker frå ulike kjelder og sette desse saman til ei utgåve på 52 vers. Diktet fortel om Olav Åsteson, som legg seg ned på julekvelden og fell i djup søvn. Trettandedags jul vaknar han, samstundes med at folk er på veg til kyrkja.

Medan han sov, har han sett livet etter døden, korleis synder vert straffa, og fått ein glimt av Paradis. Olav rir difor til kyrkja for å fortelja om det han har sett. Etter gamal tru måtte sjela gjera ei lang reise etter døden. Olav Åsteson gjorde denne reisa i levande live.



### PRIMUS MOTOR SIDAN

**STARTEN:** – Eg håpar at tradisjonen vil leva vidare, men sjølv trekkjer eg meg no ut, seier Brynhild Utne. (Arkivfoto: Magne Fonn Hafskor)

Laurdag 6. januar kl. 19.00 blir Draumkvedet framført i Storetveit kyrkje. Denne gongen er det Sigrid Moldestad som framfører kvadet.

## Viktig minnemarkering på Møhlenpris



**HER SKJEDDE DET:** Inntil 200 bergensere samler seg hvert år til minnemarkering på Møhlenpris. Bildet er fra fjorårets fakkeltog. (Foto: Jan Hanchen Michelsen)

26. november er det på dagen 75 år siden elleve Møhlenpris-beboere ble arrestert og deportert til Auschwitz på grunn av sin jødiske bakgrunn. Samtlige ble myrdet. Dette markeres med et eget fakkeltog på Møhlenpris.

Fakkeltog og minnemarkeringen for de elleve Møhlenpris-beboerne ble for første gang arrangert i 1994. Siden 2006 har markeringen blitt holdt i forkant av utdelingen av «Amalie Laksov minnepris til vern om menneskerettighetene» i Raftohuset på Møhlenpris.

I forbindelse med fakkeltog leser barn fra Møhlenpris skole minneord på hver enkelt adresse der de deporterte jødene en gang bodde, før fakkeltog avsluttes med appell på Menneskerettighetenes plass ved Raftohuset.

Markeringen er den eneste av sitt slag på en av de mørkeste datoene i norsk historie, 26. november. På denne dagen i 1942 ble over 530 menn, kvinner og barn deportert fra Norge på grunn av sin jødiske bakgrunn. I alt ble 772 norske jøder deportert under krigen. Kun 34 av dem overlevde møtet med nazistenes skrekkleirer.

Mer informasjon:  
[laksovprisen.no/fakkeltog-26-november](http://laksovprisen.no/fakkeltog-26-november)



**GUD FULL AV NÅDE:** Komponist og pianist Paul Goldstein leser den hebraiske begravellesbønnen *El Malay Rachamim* (Gud full av nåde) under fjorårets markering. Til høyre hans kone, Liv. (Foto: Jan Hanchen Michelsen)

## Bjørn Eidsvåg, Bach og Luther



**TRE T-ER:** Møt Bjørn Eidsvåg i en samtale om tro, tvil og troverdighet. (Foto: Siren Høyland Sæter)

Bjergvin kirkeakademi inviterer denne helgen til møte med Bjørn Eidsvåg, og halvannen uke senere kan du høre et foredrag om sammenhengen mellom Luther og Bach.

• Lørdag 18. november kl. 11.30 på Den Nationale Scene, Engen 1: «Etterlyst: Jesus». Bjørn Eidsvåg i samtale med

prest Hildegunn Isaksen og forfatter Bjørn Sortland. Journalist Hilde Sandvik leder samtalen.

• Onsdag 29. november kl. 19.00 i Litteraturhuset, Østre Skostredet 5-7: «Bach er utenkelig uten Luther». Redaktør og forfatter Alf van der Hagen følger sporene etter Martin Luther gjennom Bachs kantater.

Bjergvin kirkeakademi er en selvstendig bevegelse som ble stiftet i samarbeid med Bergen domkirkes menighet, Studentmenigheten og Bymisjonen i Bergen. Mer informasjon: [www.kirkeakademiene.no](http://www.kirkeakademiene.no)

### Innsamling av klær, sko og sengetøy til Ukraina

v/Tro-Håp-Kjærlighet

Første og siste lørdag i mnd.  
kl. 12-14.00

v/Lærerhøgskolen på Breistein,  
Olav Bjordalsvei 43

Pakkes i sekker - kr. 50.- pr. sekk

Kontaktperson: 99 64 24 70

[www.thk.no](http://www.thk.no)

## ITALIENSK JULEKRYBBE:

Bildet er fra Montecatini Terme i Italia. Det var slikt et vakkert julekrybbe-opplegg, i en kirke i en liten fjelldal over landsbyen.

## Hvordan klarte du det, Maria?

Jeg ser på bildet av Maria med Jesus-barnet i krybben. Så rolig. Hun var ung, hun ble besvangret uten å være gift. Hun dro med sin Josef på den lange vandringen til Bethlehem. Englene synger på markene utenfor Bethlehem. Hun sitter så rolig, så rolig. Gi meg din fred, Maria. Det glapp ut av meg. Gi meg din fred.

TEKST OG FOTO: ANNE TAFJORD-KIRKEBØ

Du går forbi det siste huset i den lille landsbyen. Bare rundt hundre innbyggere, sies det. Du har en lang veg foran deg, farlig, både for deg, Josef og barnet du venter. Josef, som er murer og tømmermann, er sterk og kan nok hjelpe deg. Eselet også. Likevel, 5-6 lange dager skal dere vandre til fots på ofte trange og farlige stier.

Lite er kjent om denne reisen. Man tror dere dro ned i Jordan-elvens dal for å unngå å dra inn i Samaria, som var et farlig sted for daviditter, det vil si dem som var av Davids ætt. Det var en 40 kilometer lang omveg. På Jesu tid hadde det vært stridigheter mellom jøder og samaritanere i mer enn 400 år.

Du må gå ned bratte skråninger med løs stein, farlig den dag i dag. Høygravid og uten den beste balansen. Støttet du deg på eselet? Iblant, når vegen tillater det, sitter du på eselryggen. Du er ung, rundt 17 år, og det er ditt første barn.

Det er apostelen Lukas som skriver mest om Maria, det er ikke mye han forteller. Han kan ha besøkt Maria da han besøkte Palestina sammen med Paulus (57-59 e.Kr.). Det ville ikke være utenkelig at han, da han var i området, oppsøkte Maria og Josef. At han lot Maria fortelle om den første tiden, ferden til Bethlehem, hva som hendte denne første julekvelden og om Jesu barndomsår. Kan hende han har det ordrett fra Maria, det hun opplevde og tenkte denne julenatten?

Jeg ser for meg denne lange reisen, dere to og et esel, og det kommer et annet syn for mitt øye. Dagens unge på julebesøk, med bil - helst stasjonsvogn - og overnatningsutstyr for et par dager; seng til babyen, stellebord, stellebag, poser med bleier og annet utstyr, vaskeremedier og salver og kluter. Kontraster! Ingen har nevnt noe om at du, Maria, var urolig og redd? Hvor

fikk dere mat, en seng om natten? En gravid kvinne har sine behov, å gå ofte på toalettet, er et av dem. Hvordan klarte du det, Maria?

Så går dere opp til Jeriko antagelig, der kan du få litt forsyninger, ting du trenger. Før dere går videre, du, Josef og eselet. Forbi Jerusalem, og videre mot Bethlehem. Målet for dere som var av Davids ætt. Jeg har sett deg for meg mange ganger. Et under i seg selv at du ikke fødte før Bethlehem! Å sitte på et esel i gangfart over stikk og stein, humping og skubbing, i et fullført svangerskap!

Så kommer dagen da du vet at nå, nå er tiden inne. Dere får slå dere ned i en slags stall som dyrene brukte. Jeg tenker renslighet, vann, hjelpemidler og seng. Dyrene som fremdeles sto der. Lukten. Heldigvis litt varme, for nettene kunne være sprengkalde. Lukas skriver at barnet var svøpt i lintøy. Det må du ha tatt med deg, det var noe du hadde forberedt. Lukas skriver også om alt det som skjedde, om det de sa, gjeterne som kom til dere, og han sier; «Maria tok vare på alle disse ordene og grunnet på dem i sitt hjerte» (Lukas 2,19). Hvordan kunne Lukas vite dette, om ikke han hadde snakket med deg, Maria, rundt 20 år etter Jesu død på korset i Jerusalem?

Du sa ikke noe om uro eller angst. Du var rolig, hvilte du i det løftet Herrens engel hadde gitt deg: «Du skal bli med barn og føde en sønn og du skal gi ham navnet Jesus» (Luk. 1, 31). Ingen uro der du sitter i din stall denne julenatten. Lukas kunne jo ha dramatisert dette! Her ånder bare fred, glede og stillhet. Nåde.

Vi strever og jobber det vi makter i denne tiden. Vi skal ha alt på stell. Huset og hagen skal være julepyntet, maten på topp, ungene stivpyntet og vi er så utslitte, så utslitte. To tusen år etter at du fikk ditt barn i en stall Maria, er det dette jeg ønsker for oss alle denne julen: Gi oss din fred, Maria! Din fred!

## VI TRENGER FRIVILLIGE.

Les mer og meld din interesse på  
[kirkens-sos.no](http://kirkens-sos.no)



KIRKENS  
**SOS**



[www.eidsvaagauto.no](http://www.eidsvaagauto.no) – Følg oss på Facebook

**EIDSVÅG AUTO AS**

Aut. bilverksted • Karrosseri  
Lakeringsverksted  
Eidsvågbakken 21 - 5105 Eidsvåg



MEGA  
CAR SERVICE  
GODKJENT  
VERKSTED

**Tlf. 55 25 10 20**

Åsane Senter Kilden Senter Oasen Senter Sletten Senter



Alltid en  
anledning!

TOPPE  
BLOMSTER  
- fra hjerte til hjerte

[www.toppeblomster.no](http://www.toppeblomster.no) Tlf: 55 18 03 00



**TREseksten**

BIBLER - BØKER - MUSIKK - FILM - KORT - GAVER

Åsane Storsenter 42 (rulletrapp opp fra Sport1)  
TLF.: 55 19 82 00

FØRERKORT KL. B

– Fornøyde kunder  
– Trygge sjåfører

Tlf. 92 26 66 33



ERIK  
STEPHANSEN  
TRAFIKKSKOLE



ASTRI VÅRDAL

**ASTRI VÅRDAL**

Statsautorisert revisor/autorisert regnskapsfører

Revisjon: aksjeselskap, stiftelser, borettslag mm.  
Regnskapsføring

Ytre Arna

Tlf: 55 53 14 94

Mail: [astri@vaardal.no](mailto:astri@vaardal.no)

Nettside: <http://www.vaardal.no>



JC INTERIØR

Kjøkken • Bad • Garderobe

Salhusveien 55, 5131 Nyborg  
Tlf. 55 53 98 40

[www.jcinterior.no](http://www.jcinterior.no)



Besøk en av Norges største shop in shop **LENE BJERRE DESIGN™**

**Rolf's Matbu og  
Selskapsservice**

EIDSVÅG I ÅSANE • 26 ÅRS ERFARING

**Vi leverer eller du henter!**

VI LAGER MAT TIL:

- Konfirmasjon
- Dåp
- Runde dager
- Kurs
- Minnestunder

Eidsvågveien 150 • 5105 Eidsvåg i Åsane  
Tlf: 55 29 26 32 • [post@rolfsmatbu.no](mailto:post@rolfsmatbu.no)  
[www.rolfsmatbu.no](http://www.rolfsmatbu.no)

Advokatfirmaet

**Sigrun Pedersen** M.N.A.

Arv/gaver

Barnerett

Familierett  
– sambo/ekteskap

Samlivsbrudd

Kjøp/salg fast eiendom  
– bolig/hytte

Littleåsvg. 49, 5132 Nyborg.  
Inng. C, 3. etg. (Bergen Kontorhotell)

**Tlf.: 55 18 86 00**

[advokat.sigrun.pedersen@hotmail.com](mailto:advokat.sigrun.pedersen@hotmail.com)

**Pris på bad innen 5 dager!**

Tlf.: 952 25 603 • mail: [post@aogbygg.no](mailto:post@aogbygg.no)

**AOG BYGG AS**

[www.aogbygg.no](http://www.aogbygg.no)

Ull er  
omsorg



JANUS

[www.janus.no](http://www.janus.no)

Since 1895



Besøk oss gjerne på Janus  
Kultursenter på Espeland

**Kleiveland A.S**  
Ur og Gull

[www.kleivelanduroggull.no](http://www.kleivelanduroggull.no)  
Åsane Storsenter tlf 55191800  
Øyrane Torg tlf 55240496



En annonse i menighetsbladene når alle husstander i Arna,  
Osterøy, Åsane, Salhus, Eidsvåg, Lønborg og Biskopshavn.

For annonsering  
- kontakt Torill Hatlebrekke Husebø på

**995 50 787**



## Minneord

**Nils Magnus Ulvik, født 9. juni 1941, døde 28. august 2017.  
Det er det ikke lett å venne seg til.**

Jeg tror ikke en gang vi helt fattet at han var blitt syk; alltid vital og sporty, turner i «Yngve», sterk som en stålstreng - hytte og friluftsliv med og uten ski. Reiser i inn og utland. Meningsfull jobb, med en skjønn familie, aktiv til det siste og et humør han beholdt livet ut.

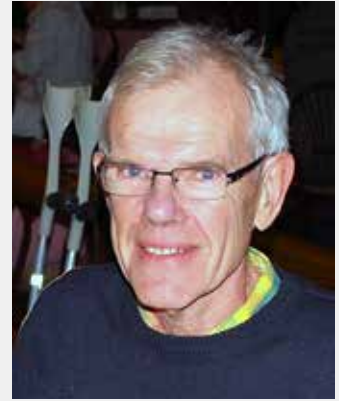
Magnus var en sosial mann, og hadde en utstråling av vennlighet og trygg ro som ga gjenklang hos mennesker han møtte. Særlig i hans profesjon som kirurg må dette ha vært en uvurderlig egenskap. Det var aldri karriere eller prestisje som var det viktige for ham. Pasienten var alltid i sentrum.

Han var også i alle sammenhenger en veldig beskjeden mann - hadde aversjoner mot det han oppfattet som fokusering på seg selv, men en humørspreder med en original innfallsvinkel til det meste, og øynene kunne bli smale av smil.

Han kunne uttrykke seg knapt og lakonisk, og var et veritabelt oppkomme av urkomiske - ofte selvopplevde - historier, som han berettet uten å fortrekke en mine, knusktørt og tilsynelatende gravvalvorig, mens tilhørerne skrek av latter. Imidlertid sa, og skrev, han også ting som fikk folk til å reflektere – som her i menighetsbladet.

Smått eller stort, han tok alle oppgaver på alvor, og var dyktig i alt han gjorde, enten det var i yrkessammenheng, huslige sysler hjemme, eller på annet hold.

Praktisk og jordnær som han også var hadde han sett seg lei på rusket som fløt rundt kirken. Følgelig kom



**TIL MINNE:** Nils Magnus Ulvik var en humørspreder med en original innfallsvinkel til det meste, og øynene kunne bli smale av smil. (Arkivfoto: Harald Deisz)

Menighetsbladet med en «etterlysning»: en «mannlig pensjonist eller to» - som hadde handelag med piassava-kosten og sans for god kaffe. Noen meldte seg, og «Biskopshavn kirkes piassavajeng» var et faktum. De samlet seg til dyst med kosten hver 14. dag, etterfulgt av kaffe, vafler og en god prat. Det fine er at Ove - en av gjengen - gjerne vil fortsette til tross for initiativtagerens bortgang. Det hadde han likt.

Noe Magnus var inderlig opptatt av var hvor viktig det er å gå regelmessig i kirken. Faren hadde i sin tid nevnt tre ting som burde prioriteres: det var jobben, friluft og ski, og - gudstjenesten. Magnus var veldig opptatt av oppstandelsen, og ville helst ha en oppstandelsessalme hver bidige søndag.

Troen har han både snakket og skrevet om, men jeg tenker følgende salme (som ble sunget ved slutten av bisettelsesseremonien) - på en strålende måte dekker det han og mange av oss har et håp som grenser til forvissing om.

*Vi savner deg, Magnus.*

*For Helg i Biskopshavn  
Thrude Deisz*

## Jazz til «Luther» glede



*Torfinn Wang (foto: Kirken.no)*

**Konserten med Wangs kvintett i St. Jakob kirke 5. mars 2017 ble en helt spesiell og frydefull kveld.**

Kvintetten består av Torfinn Wang (bass, fra Bjørgvin bispedømmekontor), Thea Emilie Wang (sang, student ved Musikkhøyskolen), Øystein Wang (piano, sokneprest i Søndre Land), Mads Falck Berven (gitar) og Jonas Vemøy (trompet).

De fem gav oss en konsert fremført med stor konsentrasjon og inderlighet om det musikalske, hvilket - som forventet - var førsteklasses. Dessuten med overraskende innspill, som det unge paret i forsam-

lingen som rolig reiste seg fra kirkebenken; hun tok sakte av seg jakken, snudde seg prøvende mot partneren – og så ga de seg vitterlig – totalt avslappet som om de var aldeles alene - til å danse en nesten dvelende tango i midtgangen; til besnærende musikk. Helt fascinerende! Noe et forbløffet publikum visste å gi uttrykk for.

Likeledes hadde en liten, svært ung dame «forvillet seg» - inn fra en sidedør - ingen visste vel hva hun hadde i tankene, da hun slentret frem, tok mikrofonen og uten et ord eller avledende jålefakter - bare sang - rett ut : uanstrengt, inntrengende og aldeles nydelig. For meg ble dette vitterlig «lutter glede»; jubileumsårets beste. Tusen takk til alle involverte.

*Av Thrude Deisz*

**GODT Å GI TILBAKE:** – Jeg føler at jeg, gjennom mitt lille bidrag i Biskopshavn menighet, kan yte noe tilbake som takk for den fabelaktige ungdomstiden jeg hadde her, sier Bjørn Norstrand.



## Bjørnen i Biskopshavn

De har det ikke med å forsvinne i mengden, bjørnene, ikke han her heller. Han riktig ruver i landskapet.

TEKST OG FOTO: THRUDE DEISZ

«Vår» Bjørn er født i løvens tegn, og selv om jeg aldri ville antyde at han brøler, så har han en malmfull røst som høres utmerket uten at han trenger å anstrenge seg det minste. Hvilket kommer godt med når han er konferansier ved allehånde arrangementer i kirken.

Bjørn Norstrands mor kommer fra Lindås, mens faren er fra Breivikbakken 10, som fremdeles er i familiens eie.

– Et herlig sted å vokse opp, beretter Bjørn. Farmor Astrid bodde i hageleiligheten, og han husker at det var utrolig trygt og godt å vite at han alltid kunne finne noen hjemme når han kom fra skolen.

– Bestemor var en vever kvinne med et stort hjerte for alle i familien, og et tydelig engasjement for Biskopshavn kirke, misjonsarbeidet og eldretreffene. Da hun var ni år, døde moren, og min bestemor måtte ta seg av sine søsken. Men hun ble en flink husmor, og en eminent kokke som hele nabolaget benyttet ved større feiringer. Fjellrypegryten hennes er det umulig å etterligne, sier Bjørn, og smiler hullsalig bare ved tanken.

### Entusiastiske ungdomsarbeidere

– Jeg kom tidlig med i kirken, spesielt var det aktivitetene rundt ungdomsklubben - «Kirkoteket» - som opptok oss.

Sammen med Oddvar Solbakken, Bjørn Olsen, Torbjørn Vassenden og Bengt Helgesen begynte Bjørn Norstrand i Kirkoteket på et tidspunkt da kirkeledelsen (sokneprest Einar Ims, res.kap. Eystein Freuchen, Ole Bjørn Rekk, og ikke minst den alltid positive Otto Silseth) var veldig opptatt av ungdomsarbeidet.

– Vi ble alle engasjert; kom med på ledersamlinger, hadde helgeturer til Kvamsæter, og vi drev vedlikeholdsarbeid i Kirkoteket. Og så hadde vi Kirkotek-kvelder for ungdommen - både de i Menigheten og folk utenfra, forteller han.

– Det var en viktig tid. Her ble knyttet evige vennskap, og skapt sterke bånd i forhold til egen kristen tro. Senere ble jeg konfirmert under Eystein Freuchen. Det var også en flott periode i livet mitt.

### «En jente som ble mer enn en jente»

Familien hans var ikke faste kirkegjengere til søndagsgudstjenestene, men tilbrakte de fleste helger, påsker og sommerferier på Bjørnebu; deres kjære hytte i Lindås.

- Det er fremdeles der vi søker sammen med familien og gode venner, sier han
- Men julaften uten kirkegang i Biskopshavn kirke, det er ingen jul!

I 1986 traff han Synnøve, og hun ble etterhvert den store kjærligheten.

- Alle som kjenner meg vet hvor viktig Synnøve er for meg og mine. Hun er fra Finnmark, sykepleier og vi har nokså lik verdimåler.

De to produserte i tidens fylde sønnene Styrk, Brage og Njård; noe som - ifølge enebarnet selv - ble litt av en omveltning. Underveis arbeidet han som pleiemedhjelper på Sandviken sykehus. Litt artig er det at han faktisk ble ansatt av menighetens egen Torbjørg Færøvik - som da var sjefssykepleier der.

På Sandviken fikk han perspektiv på tilværelsen, og tilegnet seg lærdom som han høstet nytte av både da han senere tok sykepleierutdannelse, og i 1993 begikk «det store steget» inn i farmakologiindustrien som legemiddelkonsulent. Her arbeider han fortsatt, og gleder seg til å gå på jobb hver dag. Rundt 1992 flyttet det inn en familie i vertikaldelen av det huset som han vokste opp i; nemlig Hilde Trovåg og Rune Saltskår.

- Det ble tidlig knyttet bånd mellom familiene våre, og de båndene er like sterke - om ikke sterkere - den dag i dag!

### Ble med i Menighetsrådet

En dag i 2009 kom det en tekstmelding fra Hilde, som lurte på om han kunne seg tenke å stille til valg som medlem i Biskopshavns menighetsråd.

- Jeg har det ikke med å si nei, så menighetsråd ble det. Det ene tok det andre: jeg ble raskt vara - og deretter fast medlem i Bergen kirkelige fellesråd (BKF), Akasia, utsmykningskomiteen for glasskunsten til kirkens fondvegg, og nestleder i styret for Biskopshavn kirkes familierådgivningskontor.

I disse dager jobber han med å finne nye leietakere til familierådgivningskontorets lokaler, som nå er ledige. På mitt spørsmål om hobbyer, knegger han på sitt karakteristiske vis, og slår ut med hender som favner hele kirken.

- Dette, sier han.
- De siste årene har jeg hatt stor glede av å være den dype bassen i Biskopshavn Vokal (tidligere Biskant). Mandagsøvingene kl. 18.45 er en vitamininnsprøyting, og noe jeg virkelig prioriterer. Her er artige - og noen ganger krevende - øvinger under vår kapable korleder Kathrine Bachmann Thorstensen.

Men å synge i kor krever litt mer enn bare stemme av deltakerne også. For å eksponere seg unisont må de både være trygg på seg selv og på hverandre.

- Til tider kan vi nok befinne oss i kanten av komfortsonen, men når øyeblikket kommer, og vi opplever mestringen i fellesskap - da er det stort! Dette har vært supre år. Noe av det fineste er at Synnøve og jeg virkelig har funnet noe nytt vi kan glede oss over sammen!

### Tre flotte utenlandsturer

Høsten 2015 nådde koret kanskje toppen - 327 meter under



**HOLDER SAMMEN I TYKT OG TYNT:** – Alle som kjenner meg vet hvor viktig Synnøve er for meg og mine, sier Bjørn Norstrand.

jorden i Krakows saltgruver (av de eldste i verden). Der sang de i den usannsynlig vakre «Saltkatedralen»: St. Kinga kapell – hugget ut i saltveggene av menneskehånd. Den har uforlignelig akustikk, og plass til en menighet på 500.

- Det var en uforglemmelig opplevelse, forteller han.
- Nå i høst dro vi til Roma, der vi - takket være «gode forbindelser» – blant annet fikk opptre i Pantheon. Minst 1000 turister var til stede, og en formidabel støy av stemmer - helt til vekten løftet en myndig finger og sa »hysj». Da ble det dødsstille. Og så sang vi. Aldri har jeg vært så nervøs - og så stolt - over å være medlem i Biskopshavn Vokal!

I den siste tiden har han også fått anledning til å bli kjent med konfirmantene i Biskopshavn, ikke minst på leir i Sætervika.

- Det å få være sammen med så mye grei ungdom - det skaper energi! sier han.
- I det hele tatt er det å arbeide som frivillig i Biskopshavn kirke uhyre givende. Samarbeide med de andre frivillige, staben, prestene og ikke å forglemme møtet med kirkegjengerne - det oppleves som en stadig kilde til glede. Oppgavene i kirken er totalt forskjellige fra de jeg har i mitt daglige virke, men de utfyller hverandre, og gir meg energi og arbeidslyst både i det frivillige – og i den sivile jobben; faktisk en perfekt match!

## Piassavakostgjengen søker nye koster



**Har du lyst å forene det hyggelige med det nyttige? Har du lyst å være med i piassavakostgjengen?**

Gjengen består av sosiale kostende menn som har

nådd pensjonsalderen. De koster og rydder rundt kirken mens praten går, og avslutter med lunsj.

Dere treffes utenfor kirken annenhver tirsdag og holder på i et par timer hver gang.

Er dette noe du kan tenke deg, så ta kontakt med Ove Mæland på mobil 98005297.

**Menighetskontoret:**

tlf. 55 36 22 30,  
e-post: biskopshavn.menighet@bergen.kirken.no

**Sokneprest**

Tor Martin Koppang  
tlf.: 47481272  
e-post: tk258@kirken.no

**Kapellan**

Johnny Leikvoll Drabløs  
920 12 643  
e-post: jl555@kirken.no

**Kantor**

Tonje Eriksen Askeland,  
tlf. 55 36 22 34 / 900 98 551  
e-post: ta749@kirken.no

**Kirketjener/  
frivillighetskoordinator**

Nadine Larsen,  
tlf. 55 36 22 35 (priv. 45 80 84 43),  
e-post: nh728@kirken.no

**Administrasjonsleder**

Jan Erik Tangen,  
tlf. 55 59 71 66,  
e-post: jt684@kirken.no

**Leder for menighetsrådet:**

Trosopplærer  
Hilde Helen Trøvåg,  
tlf. 924 08 674  
e-post: ht262@kirken.no



**Diakonater:** henv. Menighetskontoret.

**Kirkens Familierådgivning, Biskopshavn:**

Mandag-fredag kl. 09.00-15.00.  
Ettermiddag etter avtale.  
Tlf. 55 25 11 50.

**Redaktør:** Magne Fonn Hafskor

Mobil: 922 94 877  
e-post: eyecu@online.no

**Annonseansvarlig:** Torill Hatlebrekke Husebø

Mobil: 99550787/ epost: thh@bkkfiber.no

**Redaksjonskomite:**

Thrude Deisz, Lise McKinnon,  
Nadine Larsen.  
Epost: helgredaksjonen@gmail.com

**Nettside Biskopshavn menighet:**

www.biskopshavnmenighet.no

**Nettside Bergens Kirkelige Fellestråd:**

www.bkf.no

**Vakhavende prest** etter kl. 17.00 og

på søn- og helligdager: 954 79 157

**Kirkens SOS:** tlf.: 22 40 00 40

www.kirkens-sos.no

**Helg nr. 1 - 2018 kommer ut torsdag  
1. februar. Frist for levering av stoff er:**

**Fredag 5. januar.**

**Redaksjonen avsluttes: Fredag 12. januar.**

**19. november**

24. søndag i treenighetstiden

**kl. 11.00:** Fellesgudstjeneste for Eidsvåg, Salhus og Biskopshavn i Salhus kirke. Nattverd. Kirkekaffi. Tema: Mennesket er ikke til salgs (reformasjonsjubileet). Appell ved Arne Lynngård, leder av Bymisjonen i Bergen. Skys fra Biskopshavn kirke kl. 10.30. Takkoffer: Bymisjonen i Bergen

**26. november**

Domssøndagen/Kristi Kongedag, Matteus 25,

31-46. Jesaja 57,14-16; Åp. 20, 1-13

**kl. 11.00:** Høymesse ved Ryland. Nattverd. Takkoffer: Stefanusalliansen

**Torsdag 30. november**

**kl. 11.30:** Eldretreff som starter med gudstjeneste i kirken

**1. desember**

1. søndag i advent, Lukas 1, 76-79: «Lysset skinner i mørke»

**Salme 119-101-105;** 1. Joh. 2, 7-13

**kl. 18.00:** Lysmesse ved Koppang.

Konfirmantene deltar. Takkoffer:

Konfirmantprosjektet i Nepal.

**Torsdag 7. desember**

**kl. 10.00:** Barnehagegudstjeneste for barnehagen i soknet

**kl. 12.00:** Skolegudstjeneste for Hellen skole

**10. desember**

2. søndag i advent, Lukas 21, 27-36: «Løft hodet!»

Jesaja 65, 17-19; 1.Kor. 15,50-57

**kl. 11.00:** Høymesse ved Koppang og Jørgen Grimelid. Nattverd. Takkoffer: Menighetsarbeidet

**17. desember**

3. søndag i advent, Lukas 3, 7-18: «Johannes døperen»

Jesaja 40, 1-5; Jakob 5, 7-8

**kl. 11.00:** Høymesse ved Leikvoll. Nattverd.

Takkoffer: Normisjon

**24. desember**

4. søndag i advent/julaften, Lukas 2, 1-20

**kl. 14.30:** Gudstjeneste for store og små ved Koppang. Hellen skoles musikkorps deltar.

Takkoffer: Normisjon

**kl. 16.00:** Gudstjeneste for store og små ved Koppang. Korskolen deltar. Takkoffer: Kirkens

Nødhjelp

**25. desember**

Juledag, Joh. 1, 1-14: «Ordet ble menneske»

Ordspråkene 8, 1-2.22-31; Hebr. 1,1-6

**kl. 11.00:** Høytidsgudstjeneste ved Koppang.

Nattverd. Takkoffer: Menighetsarbeidet

**2018:****Mandag 1. januar**

Nyttårsdag, Matt. 1, 20b-21: «Han skal frelse sitt folk».

Salme 103, 13-18; Apgj. 4, 8-12

**kl. 11.00:** Gudstjeneste. Nattverd. Takkoffer:

KRIK

**Torsdag 4. januar**

**kl. 11.30:** Formiddagsgudstjeneste.

Formiddagstreff og juletrengang.

**Kristi Åpenbaringsdag, søndag 7. januar**

Lukas 2, 40-52: «Jesus som 12-åring»

Jesaja 49, 1-7; Rom. 15, 4-6

**kl. 11.00:** Høymesse. Nattverd. Takkoffer:

Menighetsarbeidet

**Søndag 14. januar**

2. søndag i Åpenbaringstiden, Markus 1, 3-11:

«Jesus blir døpt». 2. Mos. 1,22-2,10; Ef. 1, 7-12

**kl. 11.00:** Høymesse. Nattverd. Takkoffer:

Menighetsarbeidet

**Søndag, 21. januar**

3. søndag i Åpenbaringstiden, Joh. 2, 1-11:

«Bryllupet i Kana» 1. Mos. 1,26-31; Åp. 21, 1-6

**kl. 11.00:** Gudstjeneste ved T. M. Koppang.

Dåp. Y's-men-treff. Dåpsbarn med foreldre og faddere fra 2017 særlig velkommen. Takkoffer:

Y'mens misjonsprosjekt.

**Mandager:**

**17.30-18.30:** Barneklubb 4-7 år

**18.45-21.00:** Biskopshavn Vokal

**Tirsdager:**

**11.00-12.15:** Babytreff

**18.00-19.30:** Speiderne

**Onsdager:**

**10.30-11.30:** Trim.

**14.30-15.15:** Biskopshavn aspirantkor

(jenter 1. trinn)

**15.15-16.00:** Biskopshavn aspirantkor

(jenter 2. trinn)

**17.00-18.00:** Biskopshavn jentekor (3.-5. trinn)

**18.00-19.30:** Ungdomskor (6. trinn +)

**Torsdager:**

**14.30-15.30:** Biskopshavn guttekor

(fra 1. trinn og oppover)

**2. hver torsdag:**

**kl. 11.30:** Formiddagsgudstjeneste og

eldretreff

**En onsdag i måneden**

...har Y's Men's Club (YMC) møter i

"Småsalen".

**Torsdag 25. jan.**

**kl. 19.30:** Økumenisk gudstjeneste i Biskopshavn kirke. Alois Brodersen og T.M. Koppang

**Søndag 28. januar**

Såmannssøndagen, Markus 4, 26-34: «Guds rike som et sennepsfrø». Jeremia 20, 7-9; Rom. 10, 13-17

**kl. 11.00:** Gudstjeneste for store og små v/ Koppang. LysVåken-barna deltar.

**Søndag 4. februar**

Kristi Forklarelsesdag, Markus 9, 2-13: «Jesus på Karmel». 2. Mos. 3, 1-6; 2. Pet. 1, 16-18

**kl. 11.00:** Høymesse. Nattverd. Takkoffer:

**Søndag 11. februar**

Fastelavnssøndag, Joh. 12, 20-33: «Vi vil se Jesus».

Jesaja 53, 1-5; 1. Kor. 1, 18-25

**kl. 11.00:** Gudstjeneste ved T.M. Koppang.

Tårnagenter. Takkoffer:

**Askeonsdag, 14. februar**

Matt. 12, 38-42: «Guds tilgivelse»

**kl. 19.30:** Skriftemålgudstjeneste i Biskopshavn felles med Eidsvåg kirke.

## SLEKTERS GANG

**Døpte:**

- 27.08.** Rebekka Søberg Olsen
- 10.09.** Elle Martine Hansen Sande, Hovind kirke
- 24.09.** Felix Bo Arnestad, Birkeland kirke
- 01.10.** Frikk Bratteng Fosshim
- 01.10.** Aurora Vik Waage
- 01.10.** Nathalie Ebbesvik Lund
- 22.10.** Erle Hallgren Henanger
- 22.10.** Tobias Humblen

**Døde:**

- 04.09.** Beathe Marie Andersen
- 06.09.** Else Agnethe Bjånes
- 27.09.** Ove Danielsen
- 09.10.** Gunvor Skagen